

PRIZADEVANJE ZA OSEBNO BLAGOSTANJE SE NE IZKLJUČUJE Z ZNANJEM

Pursuit of Personal Well-Being and Knowledge are Compatible

V tokratni številki se dotikamo le na videz različnih aktualnih tem oz. področij, kot so npr. čustveno in socialno učenje, preverjanje in ocenjevanje na daljavo, bralne zmožnosti ter ne nazadnje avtentični pouk in v umetnosti utemeljene učne izkušnje.

Začenjamo s področjem čustvenega in socialnega učenja, natančneje: s samouravnavanjem čustev, ki je izjemno pomemben dejavnik učinkovitega učenja, »vedenja« in prosocialne naravnosti. Potreba po le-tem zadnja leta vse bolj prodira v zavest izobraževalcev, postopoma in z malimi koraki pa tudi v prakso. Pri nas je steklo v šolah že več projektov za krepitev čustvenih in socialnih spretnosti, ki so jih med drugim spodbudili Pedagoški inštitut, Unicef, NIJZ in Zavod RS za šolstvo. Čustvene in socialne spretnosti so ene temeljnih na področju t. i. življenjskih kompetenc, ki vodijo k osebni dobrobiti/blagostanju. Osebno dobrobit evropski okvir življenjskih kompetenc (LifeComp) opredeljuje kot stremljenje k zadovoljstvu z življenjem, skrb za telesno in duševno zdravje ter dobre odnose ter sprejetje trajnostnega življenjskega sloga, pri čemer pa pot do nje ne pomeni iskanje le zadovoljstva in prijetnih občutkov, ampak »delo na sebi«: ozaveščanje in uravnavanje čustev, misli in vedenja, zmožnost obvladovanja življenjskih prelomnic in negotovosti ter soočanje z izzivi, pozornost do čustev, občutkov in

misli drugih in odzivnost nanje, razvojno miselnost ipd. Tak pogled na področje čustvenega in socialnega učenja postavlja visoke cilje: ne gre za izolirano »tehnično« učenje določenih vedenjskih obrazcev, pač pa gre za spodbujanje osebnega razvoja, ki temelji na psihični čvrstosti, empatiji in trajnostnem življenjskem slogu.

Aktivnosti za spodbujanje in krepitev teh veščin so zato zelo raznolike in segajo od ciljnih, reflektiranih in v to področje neposredno usmerjenih sistematičnih aktivnosti (kratke vaje pozornosti, koncentracije, sproščanja, aktivnega poslušanja, usmerjenega odzivanja ..., daljše delavnice in socialne oz. interakcijske »igre« za krepitev teh področij) do učnih izkušenj, organiziranih tako, da nagovarjajo, vključujejo in »kultivirajo« občutenje (npr. umetniške prakse) in odnose (vodeno sodelovalno učenje oz. učne izkušnje, ki ga omogočajo in spodbujajo).

Čeprav je na prvi pogled videti preverjanje in ocenjevanje znanja povsem na drugi osi zgoraj omenjenega, pa sodobne paradigme vse bolj premikajo tudi preverjanje in ocenjevanje, še bolj pa spremljanje znanja in podpiranje pri učenju (formativno spremljanje) k podpiranju osebne zrelosti s tem, ko spodbujajo uravnavanje lastnega učenja, refleksivnost, proaktivnost in samostojnost ter odgovornost. Tak pogled na preverjanje in ocenjevanje je svoje mesto

našel tudi v izrednih razmerah, ko je pouk potekal na daljavo. Avtentični preizkusi (ki niso sami sebi namen, ampak na čim bolj prepričljiv način omogočajo izkazovanje doseganja široke palete ciljev in tistih vidikov znanja, ki jih tradicionalni preizkusi ne »polovijo«), podpiranje učnega procesa s premišljenimi, taksonomsko zastavljenimi vprašanji, ki učence podpirajo pri globljem vpogledu in gradnji znanja (preden se začne ocenjevanje), vmesna konkretna, v opise znanj in veščin usmerjena povratna informacija, ki sporoča, kaj je že doseženo, kaj pa je treba še izboljšati in kako ... vse to so gradniki procesa, v katerem učenec gradi tako znanje in globoko razumevanje kot tudi svoje učne zmožnosti oz. učenje učenja. In tako gresta znanje in učni (ter hkrati z njim tudi osebni) razvoj z roko v roki!

Dilema torej ni, ali znanje ali dobrobit, kot nekateri slikajo črno-belo: nasprotno, eno z drugim se podpira, seveda pa pri tem dobrega počutja oz. dobrobiti ne gre jemati v prvi vrsti kot čutnega ugodja in samo prijetnih občutkov, ampak kot celostno vključenost v refleksiven učni proces, v katerem učenec vidi smisel in ima aktivno vlogo v polnem pomenu besede: vodeno raziskuje, pogloblja razumevanje, se spoprijema s problemskimi situacijami, prispeva svoje ideje in ob tem gradi občutek lastne kompetentnosti.